

Доц. мр Биљана Павловић¹⁸

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

ЗАСТУПЉЕНОСТ КОСОВСКО - МЕТОХИЈСКИХ НАРОДНИХ ПЕСАМА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Апстракт: У раду се разматра заступљеност косовско-метохијских народних песама у уџбеницима и наставном плану и програму предмета музичка култура, у основној школи. Косовско-метохијске народне песме имају специфичан музички израз, настао на основама исконског музичког памћења. Прожете елементима старе словенске музичке традиције, хришћанским супстратом и сегментима музике оријента, одликују се непоновљивом лепотом, богатством тема и мотива, специфичним ритмом, карактеристичним лествичним структурама, свевременим уметничким вредностима. Народно косовско-метохијско музичко наслеђе темељ је на коме се поуздано може градити осећање националне припадности, васпитавати музички укус и неговати етичке вредности. Косовско-метохијске народне песме и игре са певањем, без обзира на њихову вредност, нису у довољној мери заступљене у основношколској настави музичке културе. У временима када смо сведоци непоштовања и кршења елементарних људских права и слобода, културцида и затирања сваког трага српске културе на територији Косова и Метохије, музички педагози, дужни су да реагују и у оквиру своје професије дају допринос одбрани и очувању традиционалне националне културне баштине и обележја нашег народа. Један од начина очувања традиционалних националних вредности на Косову и Метохији је упознавањем младих генерација са богатством и лепотом традиционалне музичке културе овог поднебља, развијањем љубави и поштовања према њој, указивањем на њену свевремену вредност и неопходност њеног очувања.

Кључне речи: косовско-метохијска народна песма, настава музичке културе, уџбеници музичке културе, наставни план и програм.

Разматрање места косовско-метохијске народне песме у уџбеницима и наставним програмима предмета Музичка култура у основној школи оправдано је из више разлога.

¹⁸ biljana.pavlovic@pr.ac.rs

У раду са студентима Учитељског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, о значају коришћења народних песама и игара са певањем у настави, наметнуло се питање – који су то фолклорни садржаји које ће они, као будући учитељи на територији Косова и Метохије користити у свом музичко – педагошком раду. Полазећи од предлога наставног плана и програма као и основних дидактичких принципа од *ближег ка даљем, од познатог ка непознатом*, констатовали смо да у избору садржаја, преко којих ученици треба да упознају народно музичко стваралаштво свог народа, обавезно су примери песама и игара из средине у којој ученици живе.

Задатак наставника музичке културе је да у оквиру наставних јединица које обрађују народно музичко стваралаштво упозна ученике са карактеристикама музичког фолклора свих делова Србије, како би упоређивањем фолклора различитих области, њихових специфичности, стекли општу слику о лепоти и разноликости музичког фолклора нашег народа. У том смислу, значајно је сагледати питање заступљености садржаја музичког фолклора Косова и Метохије, са дидактичко-методичког становишта, у уџбеницима и наставном програму, како би ученици других средина могли да се упознају са народном музичком традицијом овог дела наше земље.

Разматрање заступљености косовско-метохијских песама у настави музичке културе у основној школи за музичке педагоге треба да буде питање моралног поступања у времену када је народно музичко стваралаштво Косова и Метохије озбиљно угрожено. Музички педагози су дужни да покажу бригу о својој традиционалној музичкој култури, и да укажу на њену велику историјску, културну, уметничку, педагошку и националну вредност.

Етничка и политичка нестабилност на Косову и Метохији, разни притисци и прогон српскога народа, који су обележили последњих двадесет година на овој територији, довели су до наглог осипања и масовног исељавања српског становништва са ових простора. У таквим околностима народно музичко стваралаштво Косова и Метохије, као део целокупне културне и духовне заоставштине нашег народа неминовно је суочено са питањем егзистенције. Навешћемо само један податак, који говори о намерама оних који теже да униште сва српска национална и културна обележја на простору Косова и Метохије, колевци наше нације и духовности. У јануару 2008. у туристичкој понуди Косова описани су културни споменици које су "стварали албански мајстори и уметници, од великог су културног и историјског значаја, а изграђени су и служили су за богослужење илирско-албанског становништва још од 4.века". (Кањевац 2009/7: 67) Текст који говори о "византијско-римско-готско-албанском стилу" илустрован је сликом манастира Грачаница. Брошуре са сличном тематиком "Министарство културе Косова" делило је још у мају 2005, како

су пренели медији, и у средишту Унеска. Слично прекрајање историје догодило се и недавно на сајму туризма одржаном у Приштини. На сајму је у оквиру туристичке понуде представљена Патријаршија Српске православне цркве и манастир Дечани, који је описан као "један од најистакнутијих споменика касног периода у Европи".

Будући да је све мање српског становништва на Косову и Метохији, народне песме, игре и обичаји, целокупно народно музичко стваралаштво, вековима стварано, неминовно пада у заборав, што такође иде у прилог онима који се труде да униште сваки траг српске културе на овим просторима. Питање заступљености и значаја примене косовско-метохијских народних песама у настави музичке културе, произилази из самог значаја и вредности традиционалне националне културе овог поднебља и неопходности да се она негује и чува.

Јако је битно пронаћи начин како сачувати народно музичко стваралаштво Косова и Метохије, у веома сложеним друштвено-политичким приликама, какве јесу тренутно. Познато је да су васпитање и образовање важан чинилац развоја друштва и да се национални идентитет одвија захваљујући васпитно-образовном процесу. Васпитање и образовање представља значајан фактор безбедности нације, њеног интегритета и идентитета тим што доприноси заштити, очувању и развоју националне културе. Једно од могућих решења очувања народног музичког стваралаштва Косова и Метохије је његовом интеграцијом у систем образовања. Говорећи о значају образовања у очувању културних и духовних националних вредности проф. Бранко Јовановић истиче да се преко образовања "чувају, преносе и даље развијају знања, искуства и вредности. Без организованог система образовања и васпитања у савременим условима не може се успешно очувати и развијати национални и културни идентитет и богатство људске духовности, хуманизовати друштвена заједница и интегрисати у светске производне, научне, образовно- васпитне и културне токове. На индивидуалном плану, образовање и васпитање постају незаменљиви чиниоци развоја човека, услов његове егзистенције, есенције и самореализације." (Јовановић 2005: 43)

Употреба садржаја музичког фолклора Косова и Метохије има огроман педагошки и национални значај у раду са ученицима који живе у енклавама,¹⁹ на овој територији. Применом ових садржаја у специфичним условима живота нашег народа, који се одвија на овом простору, код ученика се формирају представе о континуитету и укорењености српског ентитета и наше традиције у овој средини, развија се осећај државне и националне припадности, патриотизам и родољубље. Тиме пружамо снажну моралну подршку нашем становништву које живи на територији покрајине.

¹⁹ *Енклава* – етничка или нека друга заједница одвојена од своје матице

Имајући у виду да је народно музичко стваралаштво обележје било које нације, па и наше, неопходно је сачувати га од заборава. Чувајући косовско-метохијско народно музичко стваралаштво, чувамо и националну културу, а самим тим и идентитет нашег народа на територији Косова и Метохије. Одсуство садржаја косовско-метохијског музичког фолклора из образовног програма наставе музичке културе, у основној школи, нарочито на простору Косова и Метохије, значи слабљење националне свести и припадности нацији. Настава музичке културе у основним школама Косова и Метохије мора да има наглашен национални карактер образовања, јер ће то допринети очувању и одржању наше културе у овом региону. То подразумева већу заступљеност садржаја косовско-метохијског музичког фолклора у настави музичке културе на свим нивоима образовања, почевши од предшколских установа, тако и у основној и средњој школи.

Будући да млади све мање имају прилике да ове песме науче у свакодневном животу, јер се све мање певају и у кругу породице, неопходно је упознати их са њима у основној школи. "Народне песме су попут старе фотографије, носталгично сведочанство прошлости, сведочење постојања другачијег времена, различитих људи...., њих треба неговати једнако као што се посеже за старим породичним албумима..., њихов старовремени звук јесте обележје некада препознатљивог националног идентитета српског народа. Било би зло да тај звук постане туђ нашем слуху. Непрепознавање одређеног звука није узрок растакања националног бића, али свакако јесте један од значајних симптома да такав процес јесте у току." (Љубинковић 1999: 147) Упознавањем младих са народним музичким стваралаштвом подстаћи ћемо интересовање и поштовање према традиционалним културним вредностима свог народа, спречити асимилацију и акултурацију унутар српске културе на Косову и Метохији.

Извршили смо анализу уџбеника музичке културе и препорученог избора песама у Наставном плану и програму, наставе музичке културе, са циљем да се утврди колико су у њима заступљени садржаји народног музичког стваралаштва Косова и Метохије.

Анализирали смо уџбенике од првог до осмог разреда следећих издавача: *Завод за уџбенике, Креативни центар и Клет*, јер су најзаступљенији на територији Косова и Метохије.

Анализа уџбеника Музичке културе које је објавио *Завод за уџбенике и наставна средства*

1. Уџбеник за први разред, аутори: Гордана Стојановић, Зорислава М. Васиљевић, Татјана Дробни (одобрено 04.04.2005. године), не садржи народне песме са Косова и Метохије.

2. Уџбеник за други разред, аутори: Гордана Стојановић, Зорислава Васиљевић (одобрено 16.06.2004. године), не садржи народне песме са Косова и Метохије.

3. Уџбеник за трећи разред, аутор: Гордана Стојановић (одобрено 20.04.2005.године), не садржи народне песме са Косова и Метохије.

4. Уџбеник за четврти разред, аутори: Гордана Стојановић, Вишња Протић (одобрено 30.06. 1988. године), садржи једну песму са Косова и Метохије – *Разгранала грана јоргована*.

5. Уџбеник за пети разред, аутори: Гордана Стојановић, Милица Рајчевић (одобрено 31.07. 2007. године), не садржи народне песме са Косова и Метохије.

6. Уџбеник за шести разред, аутори: др Гордана Стојановић и Милица Рајчевић (одобрено 01.07.2008. године), садржи обраду једне косовско-метохијске песме – *Цанум на сред село*, коју ће ученици послушати у оквиру осме руковети Стевана Ст. Мокрањца.

7. Уџбеник за седми разред, аутори: Гордана Стојановић, Милица Рајчевић (одобрено 7.07.2009. године) садржи четири песме са Косова и Метохије: *Добро јутро коледе*, *Симбил цвеће*, *Ој, мори врбо зелена*, *Ој, голубе*, мада, у уџбенику није означено да су песме са територије Косова и Метохије.

8. Уџбеник за осми разред, аутори: Гордана Стојановић, Надежда Ћирић (одобрено 30.06.1987. године), не садржи народне песме са Косова и Метохије.

Анализа уџбеника Музичке културе у издању Креативног центра

1. Уџбеник за први разред, аутор: Владица Илић
2. Уџбеник за други разред, аутор: Владица Илић
3. Уџбеник за трећи разред, аутор: Владица Илић
4. Уџбеник за четврти разред, аутор: Владица Илић

У уџбеницима *Креативног центра* за 1. 2. и 3. разред нису заступљене песме са Косова и Метохије. У уџбенику за четврти разред представљена је једна песма (*Разгранала грана јоргована*).

Анализа уџбеника Музичке културе издавача Клет. Ова издавачка кућа има лиценцу за издавање уџбеника првог и другог разреда.

Уџбеник за први разред, *Чаробни свет музике*, аутор мр Гордана Илић.

Уџбеник за други разред, *Чаробни свет музике*, аутор мр Гордана Илић.

У овим уџбеницима нису заступљене народне песме са Косова и Метохије.

Анализа избора песама препоручених Наставним планом и програмом за наставу музичке културе, од првог до осмог разреда

Наставни план и програм, поред осталих смерница и сугестија, садржи и избор народних песама, које је пожељно обрадити са ученицима у

одређеном узрасту. Анализирали смо препорученин избор песама у наставним плановима и програмима, од првог до осмог разреда, да бисмо утврдили колико пажње се поклонило песама са територије Косова и Метохије.

Од 13 песама, колико их је на списку за први разред, ни једна не представља подручје Косова и Метохије. (Просветни гласник 2004: 61)

Међу 15 предложених песама за други разред, једна је са територије Косова и Метохије. Реч је о песми *Разгранала грана јоргована*. (Просветни гласник 2004: 62)

Избор песама за трећи разред не садржи народне песме са Косова и Метохије. (Просветни гласник 2005: 48)

Избор песама за четврти разред садржи једну песму *Подуна, мори, подуна*. (Просветни гласник 2006: 51)

У избору песама за пети разред налази се песма *Густа ми магла паднала..* (Просветни гласник 2007: 46)

У наставном плану и програму за шести разред, дата је само општа препорука о коришћењу народних песама из свих крајева Србије. Нису прецизирани наслови песама. (Просветни гласник 2008: 47)

За седми и осми разред наставни план и програм предлаже песму *Седи мома на пенџеру* (Просветни гласник 2006: 45), која би, такође, по својим ритмичко-мелодијским карактеристикама могла да се нађе у избору песама за млађе разреде.

Дакле, од 61 предложене народне песме са територије Србије, у наставном плану и програму, четири су са територије Косова и Метохије.

Анализа уџбеника и наставних планова и програма указала је да је недовољан број песама које представљају ово подручје, а проблематичан је и распоред њиховог увођења у наставу. Утврђено је да је музички фолклор Косова и Метохије у уџбеницима млађих разреда представљен само једном песмом *Разгранала грана јоргована*, у четвртом разреду, једном у уџбенику за шести разред, и са четири песме, које су пронашле своје место у уџбенику за седми разред. Овакав приступ упознавању ученика са музичким фолклором Косова и Метохије, не омогућава континуитет који је неопходан да би се у настави млађих разреда створила основа за касније прихватање садржаја музичког фолклора ове области у вишим разредима основне школе. Истовремено, изостављањем ових песама губи се могућност доживљавања народног музичког стваралаштва нашег народа у целини.

Осим што је уочљив незнатан број песама које представљају подручје Косова и Метохије анализа избора песама препоручених наставним планом и програмом за рад у млађим разредима основне школе указује на недовољно озбиљан приступ у избору садржаја преко којих ученици треба да упознају ово фолклорно подручје. Предлог наставног плана и програма је да се песма *Разгранала грана јоргована*, уврсти у репертоар песама за други разред. Ова

песма заступљена је уџбеницима музичке културе за четврти разред, што указује на неусклађеност са наставним планом и програмом. За четврти разред, у наставном плану и програму, предложена је песма *Подуна, мори, подуна*, која по свом обиму и ритмичко-мелодијским карактеристикама више одговара ученицима првог или другог разреда, а то говори о непоштовању принципа усклађености наставе са узрастом и способностима ученика. Исти случај је и са предлогом песме за седми и осми разред, *Седи мома*, која би, по својим ритмичко-мелодијским одликама могла да се нађе у избору песама за млађе разреде.

Избор наставних садржаја одговорана је друштвена дужност, у чијем остваривању треба да учествују сви неопходни стручњаци за питања васпитања, образовања и наставе. Од вредности наставних садржаја у великој мери зависе вредности васпитања и образовања у наставном раду. Јединственост и посебност народног музичког стваралаштва Косова и Метохије, његова велика уметничка, естетска и етичка вредност се мора испоштовати приликом избора садржаја којима се представља народна музичка традиција овог поднебља.

Основно образовање је јединствена прилика да ученици стекну елементарно знање о свом традиционалном музичком наслеђу. То је период у коме се зачињу и усмеравају интересовања од пресудног значаја у формирању свести о значају неговања и очувања своје националне духовне баштине. Да би ученици основне школе изградили позитиван став према свом традиционалном музичком наслеђу, мора најпре да га упознају у свој својој разноликости, али и у јединству. У духу националног васпитања, правилним музичким васпитањем и образовањем, може се пуно допринети очувању музичке традиције Косова и Метохије. Проф. Зора Васиљевић истиче: "Потребно је прво упознати наслеђено музичко обележје, затим га наставом надоградити, извршити корекције, али и сачувати своје богатство наслеђено народном музичком традицијом." (Васиљевић 2000:173). С обзиром да је, како каже проф. Нада Ивановић: "...упознавање музичког фолклора неодвојиво од стицања увида у све типове околности у оквиру којих се музицира у народу, дакле у обичаје, календарске и некалендарске, ритуале, митологију, религију, историју, географију, традиционалне социјалне односе итд.", учитељи и наставници треба да упознају ученике са обичајима и обредима који су се одржавали на простору Косова и Метохије, обичајним и обредним песамама и играма, које могу бити корисна грађа у музичко-педагошком раду у основној школи. Упознајући народно музичко стваралаштво Косова и Метохије ученици стичу сазнања о националним културним вредностима овог дела наше територије, које постају саставни део њиховог идентитета. Тако је музички медијум "...прозор у народног човека, његов начин живота, његов идентитет, те директно освешћивање културног идентитета ученика." (Ивановић 2007:78) Представљањем фолклорних

садржаја из различитих области Србије и указивањем на њихове сличности и разлике, омогућићемо ученицима да стекну целовит доживљај о богатству нашег народног музичког стваралаштва.

Сагледавајући тренутно стање о заступљености косовско-метохијских песама у уџбеницима музичке културе, наставном плану и програму, ученици не могу у правом светлу упознати лепоту и карактеристичан музички израз фолклора овог поднебља. На основу увида у уџбенике музичке културе и наставном плану и програму, јасно је да је потребно ревидирати избор песама који је препоручен наставним планом и програмом и направити равнотежу између косовско-метохијских песама и песама из осталих области Србије.

Акцент у концепту представљања косовско-метохијског народног музичког стваралаштва у настави музичке културе је на његовом значају у оставривању васпитно-образовних и функционалних циљева и задатака у настави. Бројни су примери песама и игара са певањем које томе доприносе. Чињеница да је одувек представљало, преносило и чувало духовну културу нашег народа на овим просторима и да припада врхунским уметничким остварењима, чини народно музичко стваралаштво Косова и Метохије веома важним и значајним садржајем васпитно-образовног рада.

Примена садржаја косовско-метохијског народног музичког стваралаштва на самој територији Косова и Метохије има посебну важност. Посматрајући образовање као стожер очувања националних, културних и духовних вредности, сматрамо да се интергацијом садржаја народног музичког стваралаштва овог поднебља у настави музичке културе доприноси како његовом очувању, тако и очувању српског ентитета на овој територији. У овом процесу, учитељи и наставници са територије Косова и Метохије треба да одиграју велику и значајну улогу. Без свести о значају и значењу очувања свог културног и националног идентитета и очувања своје музичке традиције, пред ученицима, али и потомцима, нема ни националног идентитета. Иако наставни план и програм не истиче конкретно употребу садржаја музичког фолклора ове области (мада би то требало да буде важно питање), он оставља слободу и препоручује учитељима и наставницима да допуне наставне садржаје из области народног стваралаштва својим избором, који ће бити везан и за специфичности краја, односно региона у коме живи и ради.

Предлог неколико косовско-метохијских песама које се могу применити у основношколској настави музичке културе

У Сиринићкој жупи некада је постојао занимљив обичај "плашење воћа". Ако неко стабло у воћњаку више година не рађа, не даје плодове, домаћин и домаћица оду у воћњак са секиром. Домаћин, са секиром у руци

приђе стаблу и каже: "Ће сечем"! Домаћица одговара: "Не, не, ће роди"! Ове речи изговарају три пута. Домаћин затим спушта секиру поред стабла и пева песму *Ој, ти шљиво плаве боје*. Песма је једноставна и значајна је по својој функцији и месту у традицији. Овакве песме су данас веома ретке, и треба их сачувати.

Ој, ти шљиво плаве боје

Штрпце
Певао Веселин Милаговић
Нотни запис: Б. Павловић

Ој, ти шљиво - во, пла - ве бо - је.

Ој, ти шљиво, плаве боје,
Кад се жени дете моје,
И када се много поје,
Да су пуне гране твоје,
Гране твоје чаше моје.

Песма је једноставна и може се обрадити у **првом** разреду.

Град градиле беле виле

Забележио В.РЂорђевић
Призрен

Умерено брзо

Град гра - ди - ле бе - ле ви - ле,

ја - бла - не, ја - бла - не.

Град градиле беле виле, јаблане,
Троја врата наградиле:
Прва врата од мермера,
Друга врата од бисера,
Трећа врата сва од злата.

Песма је исказана у митолошком контексту, и својом тематиком подстиче дечију машту. Једноставне је ритмичко-мелодијске грађе па је могу научити ученици **другог** разреда.

Цавтај, ружо румена

Гњилане
Забележиле: Д.и.Љ. Јанковић

Брзо

Цав - тај ру - жо ру - ме - на, ру - ме - на.

Цавтај ружо, румена
 На Јанине планине!
 Опни, рипни, девојче,
 Остало ти колирче,
 На колирче марамче,
 На марамче кутиче,

У кутиче прстенче,
 На прстенче каменче,
 На каменче писано
 Твоје име и моје:
 Твоје име Марија,
 Моје име Илија.

Нежна мелодија, прожета архаичним речима, привлачи пажњу својом једноставном лепотом. Безазлено исказана љубавна осећања у духу су патријархалног начина живота и схватања људи овог поднебља. Песма се може обрадити у **трећем** разреду.

Крош, крошњице

Лагано забележио М. Васиљевић
Приштина

Крош, крош, њи - це, виш, виш - њи - це, Ма - лин
 мој, Ма - лин мој.

Крош, крошњице, виш вишњице, Ти ћеш вишњу, ја ћу крошњу,
 Малин мој, малин мој! Куј ће крошњу, куј ће вишњу?
 Пуна вишња, празна крошња! Пуна крошња, празна вишња.

Песма је у сваком погледу веома једноставна и пријемчљива ученицима млађег школског узраста. Може се обрадити у **четвртном** разреду, када се ученици упознају са трајањем целе ноте. Ову песму проф. Миодраг Васиљевић уврстио је у групу берачких песама, које су веома ретке, па је и из овог разлога треба представити у настави.

Мори, Бојко

Живо Забележио: М. Васиљевић
Призрен

Мо - ри, Бој - ко, дил - бер де - вој - ко, Мо - ри, Бој - ко, дил - бер де - вој - ко,
 Мо - ри, Бој - ко, мо - ри, Бој - ко, дил - бер де - вој - ко.

Мори, Бојко, дилбер девојко,
 Мори Бојко, мори Бојко, дилбер девојко.
 Што си адет погазила,
 Што си пошла за Турчина,
 За Турчина, за ећима.

У **петом** разреду ученици се упознају са шеснаестином ноте. При обради ове наставне јединице може се искористити песма *Мори Бојко, дилбер девојко*.

Соко лети високо

Забележио: М. Милојевић
Село Мањевићи

Умерено

Со - ко ле - ти ви - со - ко, ви - со - ко, ви - со - ко,

со - ко ле - ти со - ко ле - ти, ви - со - ко, ви - со - ко, ви - со - ко. -

Соко лети високо,
 Високо, високо,
 Соко, лети,
 Соко лети, високо, високо.
 Соко лети високо,
 Баца око далеко.

Угледао ђевојку,
 На ђевојци ципеле,
 С момчетом се шалила,
 На ногу га згазила,
 Цвеће му је просула.
 -Помоз' цуро, купити,
 Па ћемо се љубити!

Сеоска песма која одише српском музичком архаичношћу. Врло једноставна, у опсегу свега четири тона. Понављањем истих иницијалних слогова, на истом ритмичко-мелодијском мотиву песма добија на занимљивости. Љубавна осећања су приказана посредно, кроз игру, где *соко* симболизује момка. Одликује се синкопираним ритмом, па ће послужити у **шестом** разреду, при обради ритмичке фигуре – *синкопа*.

Ученици у основној школи, свакако, треба да упознају карактеристичан призвук прекомерне секунде, која је заступљена у многим косовско-метохијским песмама (балканска лествица), као и песме карактеристичног ритма – мета ритма: 7/8, 9/8, 5/8. За упознавање ученика **седмог и осмог** разреда са овим карактеристикама послужиће песме *Дудиче девојче* и *Срето' девојче*.

Дудиче, девојче

Весело

Забележиле: Д. и Љ. Јанковић
Косовска Митровица

- Васиљевић, М. З. (2000): *Рат за српску музичку писменост*, Београд, Просвета.
- Ђорђевић, В. (1928): *Српске народне мелодије* (Јужна Србија), Скопље.
- Ивановић, Н. (2006): *Методика општег музичког образовања за основну школу*, Београд, Завод за уџбенике.
- Илић, В. (2009): *Музичка култура за 1. разред основне школе*, Београд, Креативни центар.
- Илић, В. (2008): *Музичка култура за 2. разред основне школе*, Београд, Креативни центар.
- Илић, В. (2010): *Музичка култура за 3. разред основне школе*, Београд, Креативни центар.
- Илић, В. (2010): *Музичка култура за 4. разред основне школе*, Београд, Креативни центар.
- Илић, Г. (2008): *Чаробни свет музике*, Музичка култура за 1. разред основне школе, Београд, Клет.
- Илић, Г. (2009): *Чаробни свет музике*, Музичка култура за 2. разред основне школе, Београд, Клет.
- Јанковић, Д. и Љ. (1937): *Народне игре*, II књига, Београд, Просвета.
- Јанковић, Д. и Љ. (1951): *Народне игре*, VI књига, Београд, Просвета.
- Јовановић, Б. (2005): *Школа и васпитање*, Београд, Едука.
- Кањевац, Д. (2009): *Изазови културног идентитета Србије*, Београд, Часопис за право и економију европских интеграција, 7.
- Љубинковић, Н. (1999): *Прошлост, садашњост и будућност*, Београд, Развитак.
- Просветни гласници*, Београд, 2005, 2006, 2007, 2008.
- Стојановић, Г. Васиљевић, М. З., Дробни, Т. (2005): *Музичка култура за 1. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.
- Стојановић, Г., Васиљевић, З. (2004): *Музичка култура за 2. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.
- Стојановић, Г. (2005): *Музичка култура за 3. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.

-
- Стојановић, Г., Протић, В. (1988): *Музичка култура за 4. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.
- Стојановић, Г., Рајчевић, М. (2007): *Музичка култура за 5. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.
- Стојановић, Г., Рајчевић, М. (2008): *Музичка култура за 6. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.
- Стојановић, Г., Рајчевић, М. (2009): *Музичка култура за 7. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.
- Стојановић, Г., Тирић, Н. (2009): *Музичка култура за 8. разред основне школе*, Београд, Завод за уџбенике.

Biljana Pavlović, MA

Teacher Training Faculty in Prizren – Leposavić

THE PRESENCE OF KOSOVIAN-METOHIAN FOLK SONGS IN THE PRIMARY SCHOOL

Summary: *The aim of this paper is to consider the presence of Kosovian-Metohian folk songs in the textbooks and curriculum for musical education in primary schools. Kosovian-Metohian folk songs have a specific musical expression developed on the basis of traditional musical memory. Permeated by elements of the old Slavic musical tradition, and fragments of Christian and Oriental music, they are filled with unique beauty, variety of topics and motives, specific rhythm, characteristic scale structures and eternal artistic values. Kosovian-Metohian musical folk heritage is the foundation for building national identity, educating feeling for music and nourishing ethical values. Kosovian-Metohian folk songs and dances accompanied with singing are not sufficiently present in the primary school music teaching. In the times when the elementary human rights, cultural genocide and actions of destroying every trace of Serbian culture in the territory of Kosovo and Metohija, music pedagogues are obliged to react within their profession, and give their contribution to protecting and keeping our traditional national cultural tradition and characteristics of our people. One of the ways of doing so would be introducing richness and beauty of traditional music culture of this region and developing feelings of love and respect for it by pointing its eternal value and necessity for its preservation.*

Key words: Kosovian-Metohian folk song, music teaching, music textbooks, curriculum.